

6. Aargang | April 1912 | Nr. 4

Vakcination og Hygiejne.

I 1910 var det hundrede Aar siden, at Vakcinationen indførtes som Tvangsforanstaltning i Danmark, og Mindedagen fejredes — af adskillige Dagblade, som med rørende Troskyldighed gentog de autoritære Lovprisninger af Jenners vidunderlige Opdagelse og de Danskes artige Holdning i Sagen. Nogen anden Fest har der næppe været — med mindre en Læge her og der, som har tjent sig en beskeden Formue ved at administrere Loven, har haft ren Dug paa Bordet og ofret en ekstra Flaske Vin — for der er dog Grænser for, hvad man kan byde selv en Nation med en naturlig Begavelse for at krumme Ryg og staa med Hatten i Haanden.

Lad mig sige et Ord i Almindelighed om den Strid, der nu er over 100 Aar gammel. Vakcinistens Forsøg paa at forklare den vedvarende Modstand mod denne Tvangsforanstaltning — næsten ukendt i Danmark, ganske vist, men et uomgængeligt Faktum i de større Kulturlande — som en Levning af en uvidende eller overtroisk Fordom, er en af de godtkøbs Fraser, som sikkert har gjort sin Virkning over for Folk, der mindst af alt vil udsætte sig for at blive lyst i Ban af en videnskabelig Herre. At Vakcinisten har vendt Sagen paa Hovedet, viser det mindste Forsøg paa selvstændig Tænkning. Det strider mod al sund Fornuft og historisk Viden, at en samfundsnyttig Foranstaltning, der tilsigter et hygiejnisk Fremskridt, skulde kunne møde usvækket Modstand i over hundrede Aar, ikke alene hos lovlydige Borgere uden nogen særlig Begavelse, men ogsaa blandt fremskridtsvenlige, i Tankens Verden anerkendte Mænd. Der er ikke en eneste hygiejnisk Foranstaltning, som kan opvise en blot tilnærmelsesvis lignende Historie. Vi staar her overfor et Fænomen uden Sidestykke i Kulturhistoren — hvis Vakcinationen virkelig var et socialt Gode. Det bliver til et naturligt Fænomen i det Øjeblik, vi indtager den modsatte Stilling og betragter Vakcinationen som et Overgreb, muliggjort og vedligeholdt gennem

Standsinteresser — pekuniære og fordomsmæssige — den aldrig svigtende Autoritetstro og Utilbøjeligheden hos Flertallet til at danne sig en selvstændig Opfattelse af et Spørgsmaal, hvis enkle og klare Linjer meget let taber sig i den Sky af Dialektik og Statistik, som efterhaanden har indhyllet det.

Naar man saa ivrigt fejrer Jenner som Vakcinationens Fader — og endog gør sig skyldig i den Smagløshed at rejse Monumenter til hans Forherligelse — saa er hertil at bemærke, at Jenner vilde være den sidste til at vedkende sig den af rettroende Jennerianere anvendte Praksis. Ikke en eneste af hans Paastande har vist sig levedygtig. Ikke alene baserede han sit System paa den folkelige Overtro, at et Angreb af Kokopper beskyttede mod smaa Kopper, men hans Metode var Indpodning med Kokopper; ja, han anerkendte endog kun en bestemt Form af Kokopper, nemlig den, der skyldes Besmittelse fra Muk hos Hesten. Al anden Indpodning duede ikke. Denne Muk-Teori har man forlængst tiet ihjel, og da Kokopperne efterhaanden forsvandt, tiede man ogsaa Kokoppe-Teorien ihjel. Men man ofrede stadig Virak til Jenners Minde. Endelig hævdede Jenner, at et enkelt Indsnit i Armen var lige saa godt som mange, og at Beskyttelsen vilde vare for Livstid. I Øjeblikket tvistes Autoriteterne om det heldigste Antal Indsnit og kan kun opnaa Enighed om, at Jenner tog fejl. Den naive Forestilling, at Vakcinen skulde beskytte et Menneske for Livstid, maatte man hurtigt opgive, og under Kendsgerningernes Tryk har man efterhaanden firet af, saa Beskyttelses-Perioden er sunken fra en Livstid til nogle faa Maaneder. Ja, saa liden Tillid har man til Vakcinens Virkning, at man anbefaler Genvakcination under enhver Epidemi, ganske uanset hvor kort Tid i Forvejen man vakcineredes.

Da den dyriske Sygdom vægrede sig ved at optræde paa naturlig Vis, maatte man fremkalde den ad kunstig Vej ved at indpode Kalve med Smaakopper. Dette er i Øjeblikket den eneste Maade, hvorpaa den saakaldte »Lymfestamme« holdes vedlige. Naar man desuagtet den Dag i Dag taler om Indpodning af Kokopper, bedrager man blot sig selv og andre. Der er ingen Kopper med i Spillet. Den menneskelige Koppematerie, som indpodes paa Kalven, frembringer ikke Kokopper (Kokopper er nemlig et naturligt Fænomen), men simpelthen en Reaktion mod Sygdomsstoffet, der allierer sig med hvad sygeligt Stof, der kan være ophobet i Kalven, og slaar ud paa Kalvens Bug. Det raa Dyrplageri, som kaldes Vakcinekultur, gaar for sig ved, at Kalven fastgøres til et Bord, barberes paa Bugen og besmittes gennem indtil et hundrede Indsnit med Smaakoppematerie; naar der efter kort Tid har dannet sig et Mylr af ulcerøse Saar, bindes Kalven atter til Bordet, og Saarene skrabes af med et kantet Instrument. Med andre Ord, denne »exakte« Metode, som medicinske Skribenter uden Humorsans ynder at kalde den, bestaar i at indpode et Stof (ukendt) paa en Kalv, hvis Blod og Væv er ukendte,

og benytte den derved dannede Materie (ukendt) til at beskytte Folk mod et hypotetisk Angreb af Smaakopper! Det er unødvendigt at hævde overfor Folk med det ringeste Kendskab til den dyriske Organisme, at der ikke foregaar nogen alkymistisk Proces i Kalven, som gør Koppepatientens Snavs til en Livseliksir for sunde Mennesker.

Medens den teoretiske Begrundelse af Vakcinationen er af den løseste Art, er det ikke stort bedre bevendt med den Statistik, som udgør Autoriteternes Hovedvaaben mod den offentlige Mening. Det er umuligt i nærværende korte Oversigt at komme ind paa en detailleret Kritik af den dilettantmæssige Statistik, hvormed man beviser Vakcinationens Fortræffelighed. Det vil være tilstrækkeligt at anføre Kendsgerninger som disse, at Kopperne ikke hærger værre i England end i Danmark, til trods for den langt grundigere Vakcination herhjemme, at enhver Epidemi begynder med et vakcineret Individ, at mange flere Vakcinerede end Uvakcinerede dør i England, at flere Mennesker dør af Vakcination end af Smaakopper, at større Vakcinationsfrihed paafølges af en Nedgang i den almindelige Dødelighed blandt Børn. Det sidste Forhold illustreres paa en eklatant Maade af Leicester, og et ufrivilligt Vidnesbyrd kommer fra Goole, hvis Stadsfysikus i sin Beretning for 1909 beklagede sig over, at flere og flere Folk unddrog sig Vakcination (171 Børn i 1909 sammenlignet med 11 uvakcinerede Børn i 1906), men andet Steds i sin Beretning udtrykker sin Glæde over den paafaldende Aftagen af Dødsfald blandt spæde Børn. I sin Enfoldighed falder det ham aldrig ind at forbinde de to Omstændigheder. I Frankrig dør der dobbelt saa mange, i Italien tre Gange saa mange Folk af Kopper som i England, skønt England er det daarligst »beskyttede« Land. Jeg har endnu ikke set nogen autoritær Statistik, som vidner om Kendskab til videnskabelige Principper eller almindelig Hæderlighed. Hvem der ønsker at underkaste saadanne Fiksfakserier en forstandig Prøvelse, bedes erindre: 1) Officiel Lægestatistik laves af Læger efter Forgodtbefindende, ikke efter matematiske Formler eller af Folk med særlig statistisk Begavelse; 2) Dødsattester skrives af samme Klasse, der er interesseret i Vakcinationens Bestaaen — hvis et Barn dør som Følge af Vakcination, er der al Grund til ikke at skrive det; 3) Statistik, der ikke tager alle individuelle og omgivende Forhold i Betragtning, er værdiløs; al officiel Statistik ignorerer Forskellen mellem spæde Børn og ældre Børn; mellem Børn, som var for svage til at vakcineres, og normale Børn, som beskyttedes af fornuftige Forældre; mellem sunde og usunde Livsvilkaar; mellem naturligt modtagelige og naturligt uimodtagelige Emner; 4) Epidemiske Sygdomme fluktuerer eller uddør ganske — uden Lovparagrafers eller Lægers Indblanding.

Det eneste sikre ved Vakcinationen er, at den paafører Børn (ikke Voksne) et virulent Sygdomsstof, hvis Virkninger i Organismen ingen har maalt eller kan maale. Den er ingen Beskyttelse mod Sygdom eller Død

— ikke engang Kopper. De, der trænger mest til Beskyttelse, nemlig svage Børn, kan ikke »beskyttes« paa denne Maade. Den sidste Hypotese angaaende »Beskyttelsen«s Varighed hviler paa samme Grundlag som den første — Gætteværk. Frihed for Vaccination er heller ingen Beskyttelse mod Kopper. Det eneste, som beskytter derimod — saavel som imod enhver anden Sygdom — er gennemført Hygiejne.

Det mest tragi-komiske Element i dette fortvivlede Blændværk er Autoriteternes Paaberaaben sig af samfundsmæssige Hensyn, mens hele Systemet i Virkeligheden opretholdes af den mest pøbelagtige Egenkærlighed og er fuldstændig blottet for sociale Synspunkter. Et Tvangsregimente af denne Art kunde ikke eksistere en Dag, hvis det ikke appelerede til den almindelige frygtagtige Overtro og sanseløse Fejghed, som besjæler Folk i Epidemiens Stund. Denne Svaghed — som med Glæde opofrer et hundrede Børns Sundhed, hvis man derved har Haab om at kunne beskytte sig selv eller sine Børn — er i Bund og Grund samfundsfjendtlig og repræsenterer Vildskaben i det moderne Menneske. Saasnart vi for Alvor søger at danne os et socialt Synspunkt i Sagen, ramler Gøglet sammen, som det Korthus det er. En historisk-statistisk Undersøgelse af Epidemier og almindelig Dødelighed aabenbarer det for almindelige Mennesker saa forbløffende Faktum, at der ikke dør flere Mennesker i de »slemme« Epidemiaar end i de »gode«, nærmest omvendt! For en Hygiejniker, der kender Sygdommens Væsen, er der intet mærkeligt i dette Forhold. Vi ved, at de »forskellige« Sygdomme er sammenhængende Fænomener og underkastet en fælles Naturlov; vi vinder ingen Menneskeliv ved at Dødeligheden paa en vis Konto gaar ned — for den gaar uvægerlig op paa en anden. Dette Forhold illustreredes paa en forbløffende Maade i det engelske Koppe-Epidemiaar 1871—72, da 40,000 Mennesker omkom af Smaakopper — samtidig med, at Totaldødeligheden var lavere end i de foregaaende og paafølgende Aar! Fra et socialt Synspunkt er det ikke værre at dø af Kopper end af enhver anden Sygdom, og Samfundet har ikke den ringeste Interesse i at drage til Felts mod en enkelt Sygdomsform, men alene i at forbedre den almindelige Hygiejne og de almindelige Livsvilkaar, som er ansvarlig for den Smule Fremgang, der er at spore paa Dødelighedens Omraade. Jeg vil bede enhver Hygiejniker om at docere dette sociale Synspunkt med al den Kraft, han besidder — i det mindste overfor Personer, som er modtagelige for sociale Synspunkter. Menneskets fornemste Ret er Retten til Liv og Sundhed. En Lov, som berøver Folk Sundheden i Samfundets Interesse, er et Angreb paa sagesløse Personer og derfor samfundsfjendtlig, umoralsk og meningsløs.

For Vegetarer har Spørgsmaalet mindre personlig Interesse, siden de ikke nærer den ringeste Frygt for Smaakopper eller nogen anden Epidemi. De forstaar, at Smitte for at sprede sig kræver modtagelige Organismer, og at et sundt Legeme er uimodtagelig for epidemisk Paavirkning —

uden for saa vidt som det ikke er hygiejnisk at leve i længere Tid sammen med syge Mennesker. Men Sagen har en dyb Interesse for os, siden Loven tvinger os til at lade vore Børn besmitte med et væmmeligt Sygdomsstof af Hensyn til den Mulighed, som for vort Vedkommende er ganske udelukket. Det bliver derfor nødvendigt at protestere mod et saa eksempelløst Overgreb fra de medicinske Magthaveres Side, ikke alene paa egne Vegne, men ogsaa for dem, som i deres hensynsløse Blindhed samtykker i dette selvmorderiske System. *Jens Borup.*

✿

Da Red. velvilligt har gjort mig bekendt med ovenstaaende, ønsker jeg følgende Tilføjelse:

De, der savner Forstaaelse af Sagen, og navnlig Forældre o. a., der staar som Barnets Beskytter, vil jeg anbefale J. M. Borups: »Det store Brændoffer« — anmeldt i »Solblink« Oktbr. 1907 — Bogladepris 50 Øre (faas hos mig til Agitation for 25 Øre).

Paa flere Maader har jeg erfaret, at der ogsaa her i Danmark findes en ikke ringe Uvilje mod det Forgiftningssystem, hvortil vi tvinges at ofre Slægt efter Slægt, og jeg udbeder mig gærne Navn og Adresse paa alle Meningsfæller, for efterhaanden ved indbyrdes Samraad at paavirke den offentlige Mening og kræve Lovens Tvang afskaffet.

Alvin Lorentzen,
Odensegade 18. Aarhus.

„Dansk vegetarisk Forening" kræver ikke **Afhold** af sine Medlemmer. Intet **Løfte.** Enhver, der har **Interesse** for Vegetarismen, kan blive Medlem.

Afdelings-Møder.

Københavns Afdeling. Møde Mandagen d. 15. April Kl. 8 pr. i Ansgarsalen K. F. U. M., Gothersgade 115. Fru Oberstinde *Mehrn* vil tale om: Menneskets Forhold til Dyrene. Foredraget vil blive ledsaget af Lysbilleder, samt af Sang og Luthspil af Frk. *Laura Mehrn.* Ikke-Medlemmer 25 Øre.

Aarhus Afdelingen. Til Mødet d. $^{14}/_{3}$ mødte en halv Snes Medlemmer og Gæster. Vaccination og Tobaksbrug samt forskellig andet drøftedes, og Formanden oplæste Breckwoldts Pjece, der interesserede meget. Paa Grund af Frk. Rasmussens Bortrejse er Hr. *Wessel Vetlesen* indtraadt i Bestyrelsen.

Næste Møde med Oplæsning og Diskussion afholdes Torsdag d. 11. April Aften Kl. 8 hos Undertegnede. Gæster er velkomne.

Alvin Lorentzen,
Odensegade 18, Aarhus.

Sydfyns Afdeling afholder Møde den 24. April Kl. 8 Aften paa sædvanligt Sted. Oplæsning og Servering. Interesserede er velkomne. *Bestyrelsen.*

En billig Udenlandsrejse.

Er der nogle raske unge Mennesker, der sammen med Undertegnede og Hustru vil deltage i en 8-Dages Tur til Dresden og det sachsiske Schweiz i Løbet af Juli eller August Maaned? Til »unge Mennesker« henregner jeg baade Mænd og Kvinder i Alderen mellem 18 og 100 Aar, naar

de blot har Humøret i Orden, Lyst til at se og opleve noget nyt og er i Stand til at gaa saa meget som 20 Kilometer (ca. 3 danske Mil) daglig i bakket Terræn. Turen skulde nemlig, naar først Dresden var naaet, være en Fodtur med Rygsæk paa Nakken. Dette i Forbindelse med den vegetariske Levemaade (Brød, Smør, Frugt) vil bevirke, at de nødvendige Udgifter til Befordring, Kost, Logi, Seværdigheder ikke vil overskride 75 Kr. pr. Deltager. Antallet af disse maa højst blive 10.

Interesserede bedes snarest henvende sig til

Ingeniør *P. Schrøder*,
Holte.

Hvor faas vegetarisk Kost i Ferien?

Det hænder ikke sjældent, at Vegetarisk Oplysningskontor faar Forespørgsler om, paa hvilke Hoteller eller Pensionater ude omkring i Landet man kan leve vegetarisk i sin Sommerferie. Desværre har Kontoret hidtil kun set sig i Stand til at opgive enkelte Adresser paa saadanne Ferieopholdssteder, men maaske kunde en Henvendelse til dette Blads Læsere bevirke, at et større Udvalg blev tilvejebragt. Oplysninger herom modtages med Tak af *Vegetarisk Oplysningskontor*, Holte.

Spørgsmaal og Svar.

13. Er der anden Forskel paa Grahamsbrød og Grovt Hvedebrød, end at Grovt Hvedebrød er langt billigere og lettere at faa tilkøbs?

Svar: Nej, der er ikke anden Forskel.

Her og der.

Saa snart Skoven er bleven rigtig grøn, agter Københavns Afdl. at holde et Friluftsmøde, antagelig i Forbindelse med et Besøg paa Skodsborg Badesanatorium. Det bliver sandsynligvis Søndag d. 19. Maj, men nærmere Oplysninger vil findes i næste Numer af »Solblink«.

Paa den tidligere omtalte Henvendelse til Københavns Kommunalbestyrelse om Forbud mod Tobaksrygning i de københavnske Sporvejes lukkede Bivogne har Magistraten svaret, at den »ikke mener at kunne imødekomme den fremsatte Anmodning«.

Vegetarisk Bibliotek.

Nye Bøger.

Anleitung zum Dauer und Schnell gehen.

Beskow, B. v.
Om Sjælens Sundhed.

Braunschweig, R.
Was muss man vom Vegetarismus wissen?

Davidsson, J. A.
Guldålderen i Forntid och Framtid.

Logisch
Widerlegung des Vegetarismus.

Ottesen, Johanne
Rationel Ernæring og Madlavning.

Udlaanet foregaar fra *det sociale Sekretariat og Bibliotek*, Vestre Boulev. 5, Kbhvn., hver Søgnedag Kl. 11—2 samt Onsdag Kl. 4—6 og de øvrige Hverdage Kl. 7—10 Aften. Bøger kan ogsaa faas tilsendt, naar Portoen betales. Bibliotekaren, Fotograf *Strenge*, Nørrevoldgade 64, Kbhvn, modtager med Tak Gaver til Biblioteket.

For spredtboende Medlemmer af Dansk vegetarisk Forening, d. v. s. saadanne, som ikke tilhører nogen lokal Afdeling, er Aarsbidraget 1½ Kr., dog for et Ægtepar kun 2 Kr. og for unge Mennesker under 20 Aar kun 1 Kr. Heri er indbefattet Betaling for Medlemsbl.

Vegetarisk Oplysningskontor

(Adr. **Ingeniør P. Schrøder, Holte.**
Telf. Holte 222.)

giver *gratis* Svar paa *Forespørgsler* vedrørende Vegetarismen og modtager Anmodninger om Afholdelse af *Madlavningskursus, Foredrag* (med eller uden Lysbilleder), *Forevisning* af vegetariske Retter o. s. v. overalt i Landet. Endvidere modtages med Tak *Avisudklip* vedrørende Vegetarismen, og i saadanne Tilfælde, hvor en Imødegaaelse af disses Indhold maatte være ønskelig, vil der saavidt muligt blive sørget derfor.

Det sociale Sekretariat og Bibliotek

(Vestre Boulevard 5, Kbhvn., ved Aborreparken) er aabent hver Søgnedag Kl. 11—2 samt Onsdag Kl. 4—6 og de øvrige Hverdage Kl. 7—10 Aften. Medlemmer af Dansk vegetarisk Forening har *gratis Adgang* til Læsestuen og til at laane Bøger.

Adresser.

Landsforeningen. Form.: Ingeniør *P. Schrøder*, Holte. — Kasserer: Lærer *M. Stokholm*, Ishøj pr. Taastrup.

Københavns Afdeling. Formand: Fru *Johanne Ottosen*, St. Kongensg 36.

Sydfyns Afdeling. Form: Montør *Chr. Beyer*, Lindegaardsv. 4, Svendborg.

Aarhus Afd. Formand: Fuldmægtig *A. Lorentzen*, Odensegade 18, Aarhus.

Vegetarisk Litteratur.

Gennem **vegetarisk Oplysningskontor**, Holte, kan til enhver Tid faas:

Marie Lindberg: Veg. Kogebog.	2,25
Ludovica Nilsson: Hvad skal vi spise?	0,75
Maja Schrøder: Veg. Opskrifter.	0,25
Saxon: Hollands lykkeligste Mand.	0,10
Buerdorff: De statsøkonomiske og verdenspolitiske Følger af Kødspisning.	0,30
do. Om Næringsværdien af Frugt.	0,20
Fortegnelse over vegetariske Restauranter m. m. i Udlandet	0,25
Enkelte Numre af »Solblink«	0,10

Oplysningkontoret modtager ogsaa Bestilling paa al anden vegetarisk Litteratur.

Kontingentet er for spredtboende Medlemmer 1½ Kr. aarlig, for et Ægtepar 2 Kr. og for unge Mennesker under 20 Aar 1 Kr. „Solblink" gratis.

JFN
DET HVIDE HUS
Telf. 5052

Æble-The i Pakker 0,50 og 1,00.
Koffeinfri Kaffe, helbrændt, 1 Pd. 2,00.
Upolerede Ris 1 Pd. 0,24, pr. 5 Pd. à 0,22.
Riste-Ris til at brune med Salt 1 Pd. 1,10.
1 Pd. af disse Ris fylder som 10 Pd. almindelige Ris.
Alkoholfri Druevin 1/1 Fl. 1,60 og 2,50.
do. Æblevin 1/1 Fl. 0,75, 1/2 Fl. 0,40.

J. F. Nielsen, „Det hvide Hus",
Slagelsegade 14. Bredgade 77.

For Vegetarer anbefales **Honning** fra P. A. E Müller (Københavns Honninghus), Graabrødretorv 4. Telf. Byen 3685.

Motto: Enhver, som daglig Honning nyder, den dobbelt til sin Sundhed yder.

Bøgelund-Jensen,
Raadhuspladsen 2.

KØKKEN-UDSTYR
til vegetarisk Husholdning.

Telefon H. 863.

Solblink udkommer den 1. i hver Maaned i ca. 1000 Eksemplarer.

ER DEN FINESTE OG BEDSTE

Alt til vegetarisk og sundhedsmæssig Levemaade samt til Sygediæter føres, specielt til Sukkersygediæt. **Sanafer Vegetarkød** er et fortrinligt Erstatningsmiddel for Kød. Billigt! Let at tilberede! Velsmagende!

Forlang Kataloger og Prislister.

A/S Sanafer

St. Kongensgade 36/38, København K.
Telefoner: 9656, 9657, 9658.

Specialforretningen

SANA

Alt til vegetarisk, afholds- og sundhedsmæssig Husholdning. — Egen Fabrik for Kogning af ægte Frugtsaft, Marmelade, Gelé og Maltsaft m. m.

Husk SANAs Kvalitet Plantemargarine.

Fabriks-Udsalg: Skindergade 2 (Tlf. 5650), Smallegade 17 (Tlf. Godth. 682 x).

Tlf. Nora 1682 v. **Kemisk Tøjrensningsetablissement & Dampfarveri,** Tlf. Nora 1682 v.
v. Aaboulevard. H. C. Ørstedsvej 66. (C. LINDELOF.)
Herre- & Damegarderobe, Spaseredragter, Bal- & Selskabstoiletter,
Gardiner & Møbelstoffer renses kemisk eller farves i nyeste moderne Kulører.
Uld-, vatterede og Gulvtæpper renses eller farves smukt.
Faareskind, Pelsværk: Muffer, Boaer etc. farves i moderne Kulører el. renses kemisk.
Skindveste, kulørte Handsker, Tasker, Bælter etc. renses
og opfarves i deres oprindelige Farve, event. smukt sort.
Hvide Handsker renses eller farves smukt sort.
Pletborttagning og Oppresning af Herre- & Damegarderobe hurtigt.

Annoncer til »Solblink« sendes til:
Boghandler Emil Wiene, Østerbrogade 23, København Ø. Telefon 5029.

Udgives af *Dansk vegetarisk Forening.*
Redigeres af *E. W. Lorentzen,* Vedelsborg, Vejle.

Emil Kristensens Bogtrykkeri, Nørregade 30. Kbhvn.